

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

**“БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА”
(Судова бухгалтерська експертиза)
(для бакалаврів, спеціалістів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено викладачем кафедри обліку і аудиту *І. В. Тропіною*

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту
(протокол № 13 від 25.06.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Тропіна І. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Бухгалтерська експертиза” (судова бухгалтерська експертиза) (для бакалаврів, спеціалістів). – К.: МАУП, 2008. – 48 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, перелік тем семінарських занять і їх зміст, тематику контрольних робіт, теми рефератів, тематику курсових робіт, завдання для самостійної роботи, питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальними планами підготовки фахівців економічних спеціальностей передбачаються і аудиторні заняття, і самостійна робота студентів, яка є невіддільною складовою навчального процесу. У світовій освітній практиці самостійна робота студентів є домінуючою.

Мета самостійної роботи — закріпити знання, здобуті студентами на лекціях та інших видах аудиторних занять, самостійно оволодіти теоретичними знаннями з фахових дисциплін і набути навичок розв'язання практичних завдань, що виникають в процесі господарської діяльності.

Для контролю знань, передбаченого навчальними планами, застосовують контрольні та курсові роботи, написання рефератів, проходження навчальної та виробничої практики, виконання завдань та тестів. Вони також можуть використовуватися студентами для самоконтролю при підготовці до заліків та іспитів і для самостійного вивчення теорії і методики проведення бухгалтерського обліку і аудиту, надання різноманітних аудиторських послуг.

Студенти, які беруть участь у науково-дослідній роботі, можуть також підготувати доповідь на науково-практичну конференцію.

Метою методичних рекомендацій — допомогти студентам самостійно опанувати в повному обсязі теми дисципліни “Бухгалтерська експертиза”, а також тем, які не включені до навчальної (робочої) програми, але мають важливе значення.

Вивчення дисципліни “Бухгалтерська експертиза” є необхідною складовою у підготовці економістів вищої кваліфікації, фахівців з бухгалтерського обліку та аудиту, фінансів, банківської справи, правознавства та ін.

Бухгалтерська експертиза — це дослідження на основі спеціальних знань предметів, явищ, процесів, які містять інформацію про обставини справи, що знаходиться у провадженні органів дізнання, попереднього слідства чи суду. При проведенні дослідження використовуються методи документальної перевірки, співставлення та ін. За допомогою методу документальної перевірки перевіряється повнота та правильність заповнення реквізитів, відповідність оформлення документа вимогам чинного законодавства.

Бухгалтерська експертиза як один з методичних прийомів контролю є невіддільною складовою форми контролю слідства, яке здійс-

снюється судово-слідчими органами і регулюється процесуальним законодавством.

Мета дисципліни “Бухгалтерська експертиза” — дати студентам теоретичні знання та сформувані практичні навички поглибленої перевірки правильності оформлення документів, співставлення даних бухгалтерських реєстрів з даними первинних документів, відповідності оформлення господарських і фінансових операцій вимогам чинного законодавства.

Опанування курсу “Бухгалтерська експертиза” сприяє формуванню у студентів навичок виявлення і боротьби з правопорушеннями у фінансово-господарській сфері.

Під час вивчення дисципліни студенти повинні виконати наступні завдання:

- засвоїти теоретичні положення, порядок організації і проведення бухгалтерської експертизи;
- опанувати методичні прийоми бухгалтерської експертизи;
- ознайомитися з роботою судово-слідчих правоохоронних органів;
- виконати практичні завдання з проведення бухгалтерської експертизи;
- ознайомитися з нормативно-правовою базою, яка регулює порядок організації та проведення бухгалтерської експертизи.

Змістові модулі:

- I. Теоретично-організаційні аспекти бухгалтерської експертизи.
- II. Методика дослідження бухгалтерською експертизою основних статей активу та пасиву балансу.
- III. Методика дослідження бухгалтерською експертизою фінансових результатів діяльності підприємства.

Перший модуль передбачає вивчення суті експертної діяльності, значення та роль бухгалтерської експертизи; прикладний зміст основних понять і категорій; техніку і методіку основних методичних і технічних прийомів і процедур бухгалтерської експертизи; права та обов'язки експерта-бухгалтера, встановлених для цієї категорії спеціалістів чинним законодавством України.

Другий модуль передбачає розкриття методіки дослідження бухгалтерською експертизою основних статей активів і пасивів балансу у різних галузях економіки, умінь та навичок проведення бухгалтерської експертизи.

Третій модуль передбачає експертне дослідження фінансово-господарських результатів діяльності підприємства для виявлення зловживань у сфері податкових відносин та надання рекомендацій для їх усунення і недопущення у майбутньому.

В умовах інтенсивного розвитку економіки України, переходу до ринкових відносин, зміни форм власності та реформування судово-правової системи держави зростає потреба юридичних і фізичних осіб у кваліфікованій юридичній допомозі. Це зумовлює необхідність мати не тільки правову освіту, а й спеціальні знання з макро- та мікроекономіки, бухгалтерського та податкового обліку, економічного аналізу, ревізії та аудиту та, зокрема, з такої важливої інституції, як бухгалтерська експертиза.

Організація навчального процесу має стимулювати студентів навчатися сумлінно і систематично.

Відповідно до вимог навчального процесу в МАУП існує система поточного і підсумкового контролю для об'єктивного оцінювання і перевірки рівня якісного засвоєння знань студентами.

У процесі вивчення курсу “Бухгалтерська експертиза” поточний контроль знань здійснюється протягом семестру за такими напрямками:

- систематичність і активність роботи студента на семінарських і практичних заняттях;
- оцінювання виконання завдань для самостійного опрацювання.

Рівень засвоєння курсу в цілому здійснюється шляхом підсумкового контролю (складанню заліку чи іспиту).

Допуск до заліку чи екзаменів отримують студенти, які не мали пропусків занять і незадовільних оцінок поточного контролю протягом семестру або перездали свою заборгованість.

Іспит відбувається в усній або письмовій формі за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	<p>Змістовий модуль I. Теоретично-організаційні аспекти бухгалтерської експертизи</p> <p>1 Значення та роль бухгалтерської експертизи</p> <p>2 Підготовка та оформлення матеріалів на попередньому слідстві для проведення бухгалтерської експертизи</p> <p>3 Порядок призначення та проведення бухгалтерської експертизи</p> <p>4 Правовий статус експерта-бухгалтера</p> <p>5 Інформаційне забезпечення бухгалтерської експертизи</p> <p>6 Організація дослідження та оформлення результатів бухгалтерської експертизи</p> <p>7 Методика визначення розміру втраченої вигоди при проведенні експертизи</p>
	<p>Змістовий модуль II. Методика дослідження бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій</p> <p>8 Методика проведення бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей</p> <p>9 Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами</p> <p>10 Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати</p> <p>11 Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів</p> <p>12 Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>13 Методика проведення бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій</p>

1	2
14	Змістовний модуль III. Методика дослідження бухгалтерською експертизою фінансових результатів діяльності підприємства Методика проведення бухгалтерської експертизи фінансового стану підприємства
15	Методика проведення бухгалтерської експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень
Разом годин: 108	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА”

Змістовий модуль I. Теоретично-організаційні аспекти бухгалтерської експертизи

Тема 1. Значення та роль бухгалтерської експертизи

1. Поняття бухгалтерської експертизи.
2. Класифікація судових експертиз за видами та процесуальними ознаками.
3. Завдання, предмет та методи бухгалтерської експертизи.

Література [1–6; 8; 10–25; 35; 51; 54; 55; 58]

Тема 2. Підготовка та оформлення матеріалів на попередньому слідстві для проведення бухгалтерської експертизи

1. Визначення кола матеріалів, що надаються на дослідження експерту-бухгалтеру.
2. Відмінність дослідження спеціаліста від висновку експерта-бухгалтера.
3. Порядок оформлення експертом-бухгалтером клопотання про надання додаткових матеріалів, необхідних для проведення дослідження.
4. Повідомлення про неможливість надання висновку, як процесуального документу.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17]

Тема 3. Порядок призначення та проведення бухгалтерської експертизи

1. Умови призначення експертизи.
2. Структура постанови (ухвали) про призначення бухгалтерської експертизи.
3. Вимоги до формулювання питань, які виносяться на вирішення експертизи.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17]

Тема 4. Правовий статус експерта

1. Суб'єкти судово-експертної діяльності.
2. Правовий статус: державного судового експерта, судового експерта — співробітника не експертної установи, приватного судового експерта.
3. Права, обов'язки та відповідальність судового експерта.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17]

Тема 5. Інформаційне забезпечення бухгалтерської експертизи

1. Поняття економічної інформації, її класифікація.
2. Порядок підготовки матеріалів для проведення бухгалтерської експертизи.
3. Визначення кола матеріалів, що надаються експертові для дослідження.

Література [1–3; 5; 7; 8; 11–15; 17]

Тема 6. Організація дослідження та оформлення результатів бухгалтерської експертизи

1. Структура та зміст висновку бухгалтерської експертизи.
2. Сутність вимог до висновку бухгалтерської експертизи.
3. Оцінка висновку експерта-економіста.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17]

Тема 7. Методика визначення розміру втраченої вигоди при проведенні експертизи

1. Поняття втраченої вигоди.

2. Характеристика чинників та умови, за яких проводиться розрахунок втраченої вигоди при проведенні бухгалтерської експертизи.
3. Методи розрахунку втраченої вигоди.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17]

Змістовий модуль II. Методика дослідження бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій

Тема 8. Методика проведення бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей

1. Основні положення Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей.
2. Експертиза господарських операцій, пов'язаних з використанням та збереженням основних засобів.
3. Перевірка фактичної наявності основних засобів.
4. Дослідження податкового обліку основних засобів і нематеріальних активів.
5. Методика проведення судово-бухгалтерських експертиз матеріалів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 45–47; 49; 53; 56; 60]

Тема 9. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами

1. Перевірка операцій по розрахункових рахунках, з коштами в касі.
2. Найхарактерніші види зловживань.
3. Перевірка розрахунків з підзвітними особами.
4. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 46; 47; 49; 52; 56; 60]

Тема 10. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати

1. Основні економічні, правові й організаційні положення щодо оплати праці й утримань із заробітної плати.

2. Мета та основні джерела інформації при експертному дослідженні.
3. Перевірка штатів, розрахунків з працівниками.
4. Перевірка нарахувань на заробітну плату та своєчасність її перерахунку.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 26; 28; 33; 37; 39–41; 44; 46; 47; 49; 56; 60]

Тема 11. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів

1. Нормативно-правове регулювання випуску та обігу цінних паперів у сфері підприємницької діяльності.
2. Основні завдання бухгалтерської експертизи з операцій з цінними паперами.
3. Характеристика економічних злочинів, пов'язаних з емісією та обігом цінних паперів.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 38; 42; 46; 47; 49; 56; 59; 60]

Тема 12. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності

1. Експертне дослідження валютних операцій.
2. Характеристика економічних злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
3. Митні злочини.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 29; 34; 46–49; 56; 60]

Тема 13. Методика проведення бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій

1. Експертне дослідження операцій з дебіторською заборгованістю, операцій зобов'язань і забезпечень, орендних операцій, кредитних операцій.
2. Характеристика кредитно-фінансових злочинів.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 46; 47; 49; 56; 57; 60]

Змістовий модуль III. Методика дослідження бухгалтерською експертизою фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 14. Методика проведення бухгалтерської експертизи фінансового стану підприємства

1. Експертне дослідження операцій фінансового результату діяльності господарюючих суб'єктів.
2. Експертне дослідження виробництва, складу доходів та витрат на виробництво і управління.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 27; 28; 43; 46; 47; 49; 56; 60]

Тема 15. Методика проведення бухгалтерської експертизи при виявленні і розслідуванні податкових правопорушень

1. Експертне дослідження податкової звітності.
2. Експертне дослідження способів ухилення від сплати податків.
3. Характеристика податкових злочинів.

Література [1–3; 5; 8; 11–15; 17; 28; 30–32; 36; 44; 46; 47; 49; 50; 55; 56; 60]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Мета контрольної роботи — закріпити у студентів теоретичні знання з курсу “Бухгалтерська експертиза”, сформувати навички роботи з різними джерелами інформації, реферативного викладу матеріалу, що вивчається, та вирішення завдань з методики дослідження судово-бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій.

Контрольну роботу виконують відповідно до навчального плану за одним з наведених варіантів завдань, який студент вибирає за двома останніми цифрами номера своєї залікової книжки згідно із таблицею.

Номер завдання	1	2	3	4	5	...	25
Останні дві цифри номера залікової книжки студента	01	02	03	04	05	...	25
	26	27	28	29	30	...	50
	51	52	53	54	55	...	75
	76	77	78	79	80	...	00

Номер залікової книжки необхідно вказати на титульній сторінці контрольної роботи. У разі відсутності цих відомостей контрольну роботу повертають студенту без рецензування.

На початку роботи необхідно зазначити номер варіанта.

У контрольній роботі потрібно стисло висвітлити відповіді на питання, роботу необхідно побудувати так, щоб питання разом з відповідями були відокремлені одне від одного.

Для розкриття першого та другого питання студенти повинні опрацювати спеціальну наукову літературу, що стосується економічної сутності та загальнотеоретичного уявлення проблеми. При роботі над третім питанням опрацьовуються підручники та навчальні посібники, що послідовно та систематизовано розкривають методологію, методику і процедури дослідження судово-бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій.

При виконанні контрольної роботи студенти зобов'язані показати вміння використовувати здобуті спеціальні знання з бухгалтерського обліку, аудиту, експертизи та аналізу державного бюджету, а також досвід роботи з діючими законодавчими та іншими нормативно-правовими актами України з фінансово-економічних питань.

Контрольна робота має бути написана студентом розбірливо власноручно чи набрана на комп'ютері без помилок та виправлень. Студент виконує контрольну роботу українською мовою.

Загальний обсяг контрольної роботи, не враховуючи список використаних літературних джерел та додатки, не повинен перевищувати 15 сторінок.

Робота оформлюється на аркушах білого паперу формату А4. Аркуш контрольної роботи повинен мати поля: ліве, верхнє та нижнє — не менше 20 мм, праве — не менше 10 мм.

Всі сторінки контрольної роботи до останньої повинні бути пронумеровані. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, він не нумерується. Загальна нумерація роботи починається з наступної сторінки на якій ставиться номер "2". Порядковий номер сторінки проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Наприкінці роботи необхідно оформити перелік літератури з обов'язковим включенням до нього законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів і спеціальної літератури, проставити дату завершення роботи та особистий підпис студента.

Роботу необхідно оформляти в м'якій обкладинці і зброшурувати так, щоб вона не травмувала руки, не псувала меблі та інші роботи.

Контрольні роботи студентів-заочників викладач оцінює “зараховано” або “не зараховано”.

Для студентів денної форми навчання контрольна робота оцінюється за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Критерії оцінювання:

- Оцінка “відмінно” — правильна письмова відповідь на всі завдання.
- Оцінка “добре” — неповні відповіді на завдання.
- Оцінка “задовільно” — відсутність відповіді на одне із завдань.
- Оцінка “незадовільно” — відсутність відповіді на два завдання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

1. Структура і зміст висновку бухгалтера-експерта.
2. Експертне дослідження операцій з виробничими запасами.
3. Напрямки перевірки документів при інвентаризації.

Завдання 2

1. Види доказів, які використовуються при розслідуванні економічних злочинів.
2. Експертне дослідження операцій з дебіторської заборгованості.
3. Оцінка висновку бухгалтера-експерта слідчим та адвокатом.

Завдання 3

1. Організація бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження операцій із зобов'язань та забезпечень.
3. Вимоги до оформлення бухгалтерських документів.

Завдання 4

1. Інформаційне забезпечення бухгалтерської експертизи в розрізі стадій його процесу.
2. Експертне дослідження способів ухилення від сплати податків.
3. Класифікація інформації, яку використовують при проведенні бухгалтерських експертиз.

Завдання 5

1. Постанова про призначення бухгалтерської експертизи та її структуру.
2. Інформаційне забезпечення бухгалтерської експертизи в розрізі стадій його процесу.
3. Експертне дослідження операцій з прибутком та його використанням.

Завдання 6

1. Характеристика підготовчої стадії проведення бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження операцій з інвестування.
3. Класифікація бухгалтерських документів, що досліджуються.

Завдання 7

1. Правові підстави призначення та проведення судових експертиз.
2. Експертне дослідження операцій з витратами на виробництво та витратами на управління.
3. Бухгалтерські документи за призначенням, за порядком складання, за охопленням операцій, за місцем і технікою складання.

Завдання 8

1. Спільні риси бухгалтерської експертизи, аудиту, ревізії.
2. Процедура вилучення документів на підприємстві.
3. Експертне дослідження операцій з основними засобами.

Завдання 9

1. Відмінності судово-бухгалтерської експертизи від аудиту та ревізії.
2. Експертне дослідження операцій з оплати праці і обов'язковими відрахуваннями на соціальні заходи.
3. Вимоги до бухгалтерських документів.

Завдання 10

1. Методика складання висновку експерта-бухгалтера.
2. Експертне дослідження операцій з власним капіталом.
3. Процедура вилучення документів на підприємстві. Види недоброякісних документів.

Завдання 11

1. Види та форми контролю. Відмінності бухгалтерської експертизи від аудиту.
2. Експертне дослідження операцій з оподаткування.
3. План рахунків бухгалтерського обліку, його побудова та призначення.

Завдання 12

1. Додаткова та повторна бухгалтерська експертиза.
2. Експертне дослідження орендних операцій.
3. Права експерта-бухгалтера.

Завдання 13

1. Бухгалтер-експерт як суб'єкт експертної діяльності.
2. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами.
3. Характеристика організаційно-методичної стадії проведення бухгалтерської експертизи.

Завдання 14

1. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.
2. Експертне дослідження формування бухгалтерської фінансової звітності.
3. Види недоброякісних документів.

Завдання 15

1. Класифікація судових експертиз.
2. Експертне дослідження операцій з готовою продукцією та її реалізацією.
3. Характеристика стадії узагальнення, оцінки і реалізації результатів проведення бухгалтерської експертизи.

Завдання 16

1. Поняття бухгалтерської експертизи.
2. Експертиза організації бухгалтерського обліку в Україні.
3. Обов'язки експерта-бухгалтера.

Завдання 17

1. Завдання бухгалтерської експертизи.

2. Експертне дослідження операцій з коштами в касах і на рахунках у банках.
3. Характеристика дослідної стадії проведення бухгалтерської експертизи.

Завдання 18

1. Предмет бухгалтерської експертизи.
2. Експертне дослідження операцій з нематеріальними активами.
3. Висновок бухгалтера-експерта як доказ.

Завдання 19

1. Додаткова та повторна судово-бухгалтерська експертиза.
2. Об'єкти бухгалтерської експертизи.
3. Експертне дослідження кредитних операцій.

Завдання 20

1. Процес бухгалтерської експертизи та його стадії.
2. Експертиза формування облікової політики підприємства.
3. Господарські процеси та порядок відображення їх в обліку.

Завдання 21

1. Структура і зміст висновку бухгалтера-експерта.
2. Експертне дослідження оподаткування обов'язкових платежів та місцевих податків та зборів.
3. Систематизація облікової інформації і документів.

Завдання 22

1. Розрахунково-аналітичні прийоми дослідження господарської діяльності.
2. Експертиза організаційно-правових основ підприємницької діяльності.
3. Експертиза формування облікової політики підприємства.

Завдання 23

1. Документальні методи дослідження облікових даних.
2. Експертне дослідження валютних операцій.
3. Порядок використання експертами-бухгалтерами свідчень у розгляді господарських суперечок.

Завдання 24

1. Частково наукові методи дослідження господарської діяльності.
2. Експертне дослідження розрахунків з підзвітними особами.
3. Експертне дослідження організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Завдання 25

1. Загальнонаукові методи дослідження господарської діяльності.
2. Експертне дослідження кредитних операцій.
3. Бухгалтер-експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності.

ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

На початку навчального семестру, в якому вивчається дисципліна, викладач групи видає кожному студентові завдання для індивідуальної самостійної роботи з визначенням терміну виконання.

Студенти опрацьовують основні нормативні акти, складають їх конспект, готують реферати, виступають з ними на семінарах, рецензують реферати інших студентів.

На початку виконання роботи, студент повинен підібрати і поглиблено вивчити відповідні нормативні акти Уряду України, спеціальну літературу. Після цього потрібно скласти робочий план реферату, що передбачає розгляд логічно пов'язаних 2–3 питань за темою реферату, основними з яких є розгляд методики аудиту, підвищення його ефективності та якості.

Розкриваючи зміст питань з методики бухгалтерської експертизи, бажано навести приклади ситуацій з фактами порушень, показати застосування методів і прийомів їх контролю з деталізацією конкретних джерел інформації, окремих показників, які при цьому досліджуються з первинних документів, облікових реєстрів. У кінці роботи треба скласти власні висновки, подати перелік використаної літератури.

Викладач після попередньої позитивної оцінки реферату пропонує його для рецензування іншим 1–2 студентам. Рецензування студентами проводиться письмово. Студенти виступають з рефератами на семінарах як доповідачі та рецензенти.

У кінці семінару викладач узагальнює результати розгляду рефератів на семінарі як доповідачів, так і рецензентів і дає їм оцінку як результат поточного контролю знань студентів.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Роль економічного контролю у виявленні правопорушень у фінансово-господарській сфері.
2. Система органів контролю фінансово-господарської діяльності в Україні.
3. Бухгалтерська експертиза в Україні.
4. Вимоги до судових експертів, їх права, обов'язки та відповідальність.
5. Основні положення бухгалтерської експертизи та основи бухгалтерського обліку.
6. Використання бухгалтерських документів і матеріалів інвентаризації при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів в економіці.
7. Загальна характеристика облікового процесу на підприємствах.
8. Облікова політика підприємства, її правова оцінка.
9. Бухгалтерська звітність, правове та методичне забезпечення бухгалтерського обліку.
10. Використання прийомів дослідження документальних даних і методів фактичного контролю господарської діяльності.
11. Бухгалтерська експертиза достовірності бухгалтерського обліку.
12. Роль бухгалтерського обліку в розслідуванні економічних злочинів і розгляді господарських суперечок.
13. Види доказів, які використовуються при розслідуванні економічних правопорушень.
14. Форми використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні господарських правопорушень.
15. Бухгалтерська експертиза організаційно-правових основ підприємницької діяльності.
16. Вимоги до документального оформлення бухгалтерської експертизи.
17. Характеристика підприємницьких злочинів.
18. Методика проведення бухгалтерської експертизи основних засобів, нематеріальних активів і товарно-матеріальних цінностей.
19. Експертиза господарських операцій, пов'язаних з використанням основних засобів.
20. Експертне дослідження операцій з інвестиціями.
21. Методика проведення бухгалтерських експертиз матеріалів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

22. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з грошовими коштами.
23. Експертне дослідження операцій з коштами в касі та на рахунках у банку.
24. Бухгалтерська експертиза використання касової готівки за цільовим призначенням.
25. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
26. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати.
27. Основні економічні, правові та організаційні положення щодо оплати праці й утримань із заробітної плати.
28. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів.
29. Особливості проведення бухгалтерської експертизи операцій з цінними паперами.
30. Основні завдання бухгалтерської експертизи операцій з цінними паперами.
31. Класифікація і характеристика економічних злочинів, пов'язаних з емісією та обігом цінних паперів.
32. Методика проведення бухгалтерської експертизи операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
33. Експертне дослідження валютних операцій.
34. Характеристика економічних злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
35. Експертне дослідження орендних операцій.
36. Експертне дослідження кредитних операцій.
37. Характеристика кредитно-фінансових злочинів.
38. Бухгалтерська експертиза взаємозв'язку видів діяльності і визначення фінансових результатів.
39. Експертне дослідження виробництва, витрат на виробництво та управління.
40. Експертне дослідження формування податкової звітності та бухгалтерської фінансової звітності.
41. Експертне дослідження шляхів приховування валового доходу та ухилення від сплати податку на прибуток.
42. Експертне дослідження операцій з ухилення від сплати інших видів податків.
43. Вимоги до складання висновку експерта-бухгалтера.

44. Висновок експерта-бухгалтера в системі доказів.

45. Висновок експерта-бухгалтера як процесуальний документ

Методичні вказівки до виконання курсової роботи

Курсову роботу студенти виконують самостійно, дотримуючись рекомендованої структури та вимог до виконання та технічного оформлення.

Основні завдання виконання курсової роботи:

- засвоїти теоретичні положення, порядок організації і проведення бухгалтерської експертизи;
- опанувати методичні прийоми бухгалтерської експертизи;
- ознайомитися з роботою слідчих правоохоронних органів;
- виконати практичні завдання з проведення бухгалтерської експертизи;
- ознайомитися з нормативно-правовою базою, яка регулює порядок організації та проведення бухгалтерської експертизи;
- самостійно сформулювати проблему дослідження;
- визначити мету, основні завдання, предмет та об'єкт дослідження;
- здійснити пошук і добір потрібної наукової інформації;
- логічно і аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити висновки;
- з'ясувати правильність документального оформлення господарських операцій на підприємстві;
- документально обґрунтувати розмір нестач або лишків за відповідний період часу і місце їх здійснювання;
- визначити відповідність відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій чинному законодавству;
- підтвердження виявлених недоліків організації бухгалтерського обліку;
- правильно оформляти науково-довідковий матеріал;
- публічно захищати підготовлену роботу (робити наукові повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою точку зору тощо).

Курсова робота з бухгалтерської експертизи повинна бути виконана на актуальну тему, тобто тема має відповідати сучасним проблемам та тенденціям розвитку економіки загалом.

Студент повинен розкрити тему на сучасному рівні розвитку експертизи, використовувати підходи та наукові знання, які в достатній мірі розкривають сутність теорії та методології бухгалтерської експертизи.

пертизи, основні поняття і терміни, що стосуються питань курсової роботи, наводити тільки об'єктивні факти і реальні приклади.

Курсова робота повинна мати дослідницький характер. Усі висновки та рекомендації у курсовій роботі мають бути науково обґрунтовані.

Студент виконує курсову та контрольну роботу згідно із графіком.

ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Економічний контроль у боротьбі із правопорушеннями у фінансово-господарській сфері.
2. Поняття про судові експертизи та їх зв'язок з правоохоронною діяльністю.
3. Бухгалтерська експертиза як складова державного контролю.
4. Роль бухгалтерського обліку у розслідуванні економічних злочинів і розгляді господарських суперечок.
5. Види доказів, які використовуються при розслідуванні економічних правопорушень.
6. Бухгалтерська експертиза як науковий метод збирання доказів на стадіях попереднього розслідування та судового розгляду.
7. Бухгалтерська експертиза, її види та завдання.
8. Метод бухгалтерської експертизи та його складові.
9. Процес бухгалтерської експертизи як системне дослідження господарських процесів.
10. Характеристика підготовчої стадії бухгалтерської експертизи.
11. Характеристика організаційно-методичної стадії бухгалтерської експертизи.
12. Характеристика дослідної стадії бухгалтерської експертизи.
13. Характеристика стадії узагальнення, оцінки і реалізації результатів бухгалтерської експертизи.
14. Експерт-бухгалтер як суб'єкт судово-експертної діяльності.
15. Використання бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
16. Бухгалтерська експертиза достовірності бухгалтерського обліку.
17. Бухгалтерська експертиза організаційно-правових основ підприємницької діяльності.
18. Експертне дослідження операцій з грошовими коштами в касі та на рахунках у банках.

19. Експертне дослідження операцій з основними засобами.
20. Експертне дослідження операцій з нематеріальними активами.
21. Експертне дослідження операцій з матеріальними запасами.
22. Експертне дослідження операцій з оплати праці і обов'язковими відрахуваннями на соціальні заходи.
23. Експертне дослідження операцій з витратами на виробництво та витратами на управління.
24. Експертне дослідження операцій з готовою продукцією та її реалізацією.
25. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами.
26. Експертне дослідження операцій з дебіторської заборгованості.
27. Експертне дослідження операцій з зобов'язань та забезпечень.
28. Експертне дослідження операцій з оподаткування.
29. Експертне дослідження операцій з прибутком та його використан-ням.
30. Експертне дослідження операцій з власним капіталом.
31. Експертне дослідження формування бухгалтерської фінансової звітності.
32. Експертне дослідження операцій з інвестування.
33. Експертне дослідження операцій з цінними паперами.
34. Експертне дослідження кредитних операцій.
35. Експертне дослідження орендних операцій.
36. Експертне дослідження валютних операцій.
37. Висновок експерта-бухгалтера як процесуальний документ.
38. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим та адвокатом.
39. Додаткова та повторна бухгалтерська експертиза.
40. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

Завдання 1

Контрольні питання

1. Сутність і значення господарського контролю.
2. Визначення сутності експертиз: однопредметних, комісійних, комплексних.

Тести

1. Зазначте дії ревізора при виявленні помилок і порушень принципів ведення бухгалтерського обліку і звітності:
 - а) результати повідомити органам податкової інспекції;
 - б) довести до відома замовника;
 - в) звернутися до правоохоронних органів;
 - г) повідомити засновників підприємства.
2. Зазначте, яке наведених визначень найточніше розкриває сутність терміна “експертиза”:
 - а) це дослідження будь-якого питання обізнаною особою;
 - б) це дослідження експертом на основі спеціальних знань об’єктів, процесів та явищ, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання;
 - в) це процес дослідження об’єктів та явищ експертом під час проведення судового розслідування.
3. До державних правоохоронних органів в Україні належать:
 - а) Державна податкова служба;
 - б) Адвокатура;
 - в) Прокуратура;
 - г) Державна контрольно-ревізійна служба;
 - д) міліція;
 - е) Служба безпеки.

Завдання 2

Контрольні питання

1. Роль економічного контролю у виявленні правопорушень у фінансово-господарській сфері.
2. Поняття судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Відмінність між судово-бухгалтерською експертизою і ревізією визначається за:
 - а) об’єктом;
 - б) суб’єктом;
 - в) методами;
 - г) вимогами;
 - д) усі відповіді правильні.
2. Об’єктами судово-бухгалтерської експертизи є:
 - а) активи і пасиви підприємства, яке перевіряється;
 - б) активи, пасиви підприємства та його зобов’язання перед державою;

- в) активи і пасиви підприємства, інформація про їх стан і рух;
 - г) документи фінансово-господарської діяльності підприємства;
 - д) документальні докази;
 - е) законодавство з обліку;
 - є) якість проведеної ревізії;
 - ж) обсяг заподіяних збитків;
 - з) відповідність чинному законодавству;
 - и) методологія обліку;
 - і) емпіричні факти.
3. Зазначте дії експерта-бухгалтера при виявленні помилок і порушень принципів ведення бухгалтерського обліку і звітності:
- а) результати повідомити органам податкової інспекції;
 - б) довести до відома замовника;
 - в) звернутися до правоохоронних органів;
 - г) повідомити засновників підприємства.

Завдання 3

Контрольні питання

1. Поняття і сутність економічних злочинів.
2. Предмет судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Основною метою державного контролю є:
 - а) визначення доцільності й ефективності діяльності платників податків;
 - б) перевірка виконання законодавства, контроль за формуванням прибуткової і видаткової частин бюджету;
 - в) захист інтересів держави.
2. Класифікація судово-бухгалтерських експертиз за організаційними ознаками:
 - а) первинні експертизи;
 - б) комісійні експертизи;
 - в) додаткові експертизи;
 - г) комплексні експертизи;
 - д) основні експертизи;
 - е) повторні експертизи;
 - є) матеріальні експертизи;
 - ж) експертизи розрахунків;
 - з) однопредметні експертизи;
 - и) багатопредметні експертизи.

3. Зазначте, яка установа створюється для розгляду найважливіших питань судової експертизи, які мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України:
 - а) науково-дослідний інститут судових експертиз;
 - б) координаційна рада з проблем судової експертизи;
 - в) криміналістичний центр судових експертиз.

Завдання 4

Контрольні питання

1. Характеристика підприємницьких злочинів.
2. Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи та їх класифікація.

Тести

1. Метою економічного контролю є:
 - а) регулювання процесу розширеного відтворення суспільно необхідного продукту відповідно до законодавчих норм, прийнятими в державі;
 - б) створення системи органів державного і незалежного господарського керування з метою регулювання розширеного відтворення суспільно-необхідного продукту;
 - в) об'єктивна оцінка економічної ефективності фінансово-господарської діяльності, установлення законності і доцільності операцій.
2. Судово-бухгалтерська експертиза дає можливість відповісти на такі питання:
 - а) чи підтверджуються документально вказані суми нестачі товарно-матеріальних цінностей;
 - б) який розмір матеріальних збитків;
 - в) ким здійснено правопорушення;
 - г) який вирок мав винести судовий орган щодо обвинувачень.
3. Класифікація судово-бухгалтерських експертиз за процесуальними ознаками:
 - а) первинні експертизи;
 - б) комісійні експертизи;
 - в) додаткові експертизи;
 - г) комплексні експертизи;
 - д) основні експертизи;
 - е) повторні експертизи;
 - є) матеріальні експертизи;
 - ж) експертизи розрахунків;

- з) однопредметні експертизи;
- и) багатопредметні експертизи.

Завдання 5

Контрольні питання

1. Відмінність судово-бухгалтерської експертизи від ревізії та аудиту.
2. Завдання судово-бухгалтерської експертизи та їх зміст.

Тести

1. Методом фінансово-господарського контролю є:
 - а) сукупність дій, спрямованих на суб'єкти контролю;
 - б) сукупність способів і прийомів фінансово-господарського контролю;
 - в) сукупність елементів фінансово-господарського контролю.
2. Предметом судово-бухгалтерської експертизи є:
 - а) бухгалтерські документи;
 - б) бухгалтерські реєстри;
 - в) реєстри аналітичного і синтетичного обліку;
 - г) журнали-ордери і головна книга;
 - д) законодавство України;
 - е) первинні документи, реєстри аналітичного і синтетичного обліку, в яких є параметри об'єктів експертизи;
 - є) первинні документи, реєстри аналітичного і синтетичного обліку, акти ревізії, в яких є параметри виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Завдання

Згрупувати способи фінансово-господарського контролю на загальнонаукові і специфічні:

Спосіб зворотного рахунка, моделювання, дедукція, логічний контроль, арифметична перевірка, синтез, інвентаризація, індукція, зустрічна перевірка, аналіз, експертиза, юридична перевірка.

Завдання 6

Контрольні питання

1. Законодавче регулювання підприємницької діяльності.
2. Процесуально-правовий та фінансово-господарський зміст судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Правовою основою призначення та проведення судових експертиз є:
 - а) Закон України “Про судову експертизу”;
 - б) Кримінально-процесуальний кодекс України;
 - в) Цивільно-процесуальний кодекс України;
 - г) Господарсько-процесуальний кодекс України;
 - д) усі відповіді правильні.
2. Судово-бухгалтерська експертиза — це:
 - а) оцінка експертами-бухгалтерами достовірності матеріалів ревізії для розгляду в суді матеріалів про хабарництво ревізора;
 - б) перевірка річного звіту для розгляду в суді справи про порушення в господарстві;
 - в) перевірка достовірності матеріалів інвентаризації, актів взаємозвіряння рахунків експертами-бухгалтерами;
 - г) вивчення й оцінка експертами-бухгалтерами достовірності і доказовості матеріалів, поданих на розгляд суду чи арбітражу.

Завдання

Пов'язати найменування принципів контролю з їх визначенням (поставити поруч з найменуванням принципу відповідну букву).

Найменування принципу	Суть принципу
1. Усеосяжність	А. Передбачає активний вплив суб'єктів контролю на об'єкти шляхом прийняття ефективних управлінських рішень щодо усунення виявлених нестач, профілактики і попередження їх надалі
2. Дієвість	Б. Передбачає здійснення контролю з найменшими витратами, мінімальною кількістю працівників, що володіють знаннями і навичками роботи
3. Економічність	В. Укладається в застосуванні останніх досягнень науки і техніки, передового досвіду. Тому контрольний процес здійснюється висококваліфікованими фахівцями, що мають, як правило, спеціальний дозвіл і професійну підготовку
4. Науковість	Г. Укладається в розширенні контролю на всі сфери суспільної діяльності і на весь господарський механізм

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2

Завдання 1

Контрольні питання

1. Правові підстави призначення і проведення судових експертиз.
2. Використання частково наукових методичних прийомів у судово-бухгалтерській експертизі.

Тести

1. Умови, за яких призначається судово-бухгалтерська експертиза:
 - а) на прохання керівника підприємства, коли він не згодний з матеріалами ревізії;
 - б) на прохання адвоката підсудної особи;
 - в) на підставі постанови слідчого;
 - г) на підставі постанови суду;
 - д) на підставі постанови арбітра;
 - е) на підставі постанови суду, слідчого, коли матеріали повторної ревізії суперечать матеріалам попередньої;
 - є) на підставі обґрунтованого прохання обвинуваченої особи;
 - ж) на підставі постанови суду, слідчого, коли матеріали ревізії є неякісно підготовленими.
2. Зазначте, в якій частині постанови про проведення судово-бухгалтерської експертизи викладаються факти справи та обставини, у зв'язку з якими виникла потреба у спеціальних бухгалтерських знаннях:
 - а) описовій;
 - б) вступній;
 - в) резолютивній;
 - г) доповнюючій;
 - д) кінцевій;
 - е) деталізованій;
 - є) загальній;
 - ж) дослідній;
 - з) вхідній;
 - и) ухвалювальній.
3. Стадіями розвитку гіпотез в експертному дослідженні є:
 - а) організаційна стадія;
 - б) стадія моделювання гіпотези;
 - в) стадія інформаційного забезпечення гіпотези;
 - г) стадія висунення гіпотези;

- д) стадія порівняння гіпотез;
- е) стадія формулювання гіпотез;
- є) стадія доведення гіпотез;
- ж) стадія дослідження гіпотез;
- з) стадія уточнення гіпотез.

Завдання 2

Контрольні питання

1. Процедури судово-бухгалтерської експертизи та їх застосування в експертному дослідженні.
2. Регламентація та порядок призначення бухгалтерської експертизи.

Тести

1. До документальних способів дослідження при проведенні судово-бухгалтерської експертизи належать:
 - а) зустрічна, взаємна перевірка;
 - б) хронометраж;
 - в) лабораторний аналіз;
 - г) арифметична перевірка;
 - д) технологічна перевірка;
 - е) фізична перевірка.
2. Зазначте, на якій стадії процесу судово-бухгалтерської експертизи відбувається складання календарного плану-графіку проведення експертизи:
 - а) підготовчій;
 - б) проміжній;
 - в) організаційно-методичній;
 - г) дослідній.

Завдання

Проаналізувати наведений перелік вимог до бухгалтера-експерта і на підставі цього сформулювати його обов'язки:

- строго дотримуватися положення Конституції України, законів України щодо захисту прав і інтересів громадян, підприємств, установ і організацій;
- неухильно охороняти інтереси держави, рішуче боротися з порушниками державної дисципліни при здійсненні господарської діяльності підприємствами різних форм власності;
- експерт-бухгалтер не повинен давати висновки з питань, що виходять за межі його компетенції;

- провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок;
- у випадках, коли бракує наданих даних, експерт повинен у письмовій формі повідомити про це слідчого або суд;
- на вимогу органів дізнання, слідчого, прокурора, судді дати суду роз'яснення щодо поданого ним висновку;
- заявити про самовідвід у разі, якщо він:
 - зацікавлений у наслідках справи;
 - є родичем сторін або інших осіб, що беруть участь у справі;
 - перебуває у службовій або іншій залежності від сторін, інших осіб, що беруть участь у справі;
 - приховав обставини, що викликають сумнів у його неупередженості тощо.

Завдання 3

Контрольні питання

1. Зміст експертного дослідження в судово-бухгалтерській експертизі.
2. Постанова про призначення бухгалтерської експертизи та її структуру.

Тести

1. Зміст плану-графіка судово-бухгалтерської експертизи:
 - а) календарний фонд робочого часу експерта-бухгалтера на місяць;
 - б) перелік щоденних робіт експерта;
 - в) перелік робіт, які виконує експерт у процесі підготовки до проведення експертизи із зазначенням терміну їх виконання;
 - г) перелік робіт експертного дослідження і термін їх виконання;
 - д) терміни виконання етапів експертизи;
 - е) щоденні норми часу експерта-бухгалтера.
2. Методом судово-бухгалтерської експертизи є:
 - а) сукупність дій, спрямованих на суб'єкти контролю;
 - б) сукупність способів і прийомів, які застосовуються за допомогою спеціальних процедур при експертному дослідженні;
 - в) сукупність елементів за допомогою яких проводять експертне дослідження.

Завдання

Вибрати із наведених критеріїв ті, за які бухгалтер-експерт несе відповідальність:

- 1) ефективність експертизи;
- 2) визначення доцільності проведення господарських операцій;
- 3) усвідомлене перекручування інформації чи приховання фактів крадіжок і зловживань;
- 4) повнота і якість проведеної експертизи;
- 5) установлення винних осіб;
- 6) правова оцінка дій правових осіб;
- 7) вірогідність і об'єктивність інформації, відбитої у висновку;
- 8) всебічність і всеосяжність експертизи;
- 9) відмова без поважних причин від виконання своїх обов'язків;
- 10) результативність експертизи;
- 11) аналіз усіх результатів господарської діяльності;
- 12) ухиляння від прибуття до суду, в органи попереднього слідства або дізнання.

Завдання 4

Контрольні питання

1. Використання загальних методичних прийомів у судово-бухгалтерській експертизі.
2. Планування процесу бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Відмінність процесуального становища ревізора і експерта-бухгалтера полягає в тому, що:
 - а) експерт-бухгалтер не є самостійним учасником кримінального процесу;
 - б) ревізор є самостійним учасником кримінального процесу;
 - в) експерт-бухгалтер є самостійним учасником кримінального процесу;
 - г) ревізор не є самостійним учасником кримінального процесу.
2. Зазначте, що належить до стандарту судово-бухгалтерської експертизи:
 - а) вступна частина;
 - б) дослідна частина;
 - в) резолютивна частина;
 - г) підготовча частина;

- д) вивчення змісту і повноти матеріалів;
 - е) об'єкти судово-бухгалтерської експертизи;
 - є) узагальнення і реалізація результатів проведення судово-бухгалтерської експертизи;
 - ж) загальнонаукові методичні прийоми.
3. Зазначте спосіб перевірки, у ході якої провадиться зіставлення документів по одній операції різних організацій:
- а) аналітична перевірка;
 - б) взаємний контроль;
 - в) зустрічна перевірка.

Завдання 5

Контрольні питання

1. Метод бухгалтерської експертизи та його складові.
2. Стадії процесу бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Який документ є безпосередньою підставою для проведення судово-бухгалтерської експертизи:
 - а) наказ органу дізнання, слідчого або суду;
 - б) наказ керівника підприємства;
 - в) постанова органу дізнання, слідчого або суду;
 - г) постанова керівника підрозділу ДКРС;
 - д) наказ керівника підрозділу ДКРС.
2. Найбільш загальний і поширений спосіб обґрунтованості господарських операцій за даними синтетичного й аналітичного обліку здійснюється за допомогою загальнонаукових способів:
 - а) індукції;
 - б) дедукції;
 - в) конкретизації.
3. До процедур судово-бухгалтерської експертизи належать:
 - а) дослідження взаємовідносин суб'єктів і об'єктів права;
 - б) інформаційне забезпечення експертного дослідження;
 - в) побудова організаційних, інформаційних моделей об'єктів, що досліджуються в експертизі;
 - г) вибір методики експертного дослідження;
 - д) розробка завдання на проведення експертизи;
 - е) підготовка документації в експертній установі;
 - є) визначення об'єктів експертизи;
 - ж) розрахунково-обчислювальні;

- з) логічні;
- и) порівняння;
- і) співставлення;
- ї) дослідження документів.

Завдання 6

Контрольні питання

1. Експерт-бухгалтер як суб'єкт судово-експертної діяльності.
2. Гіпотеза та її місце в експертному дослідженні.

Тести

1. Зазначте способи і прийоми, що характеризують метод судово-бухгалтерської експертизи:
 - а) загальнонаукові і розрахунково-аналітичні методичні прийоми контролю;
 - б) загальнонаукові і власне методичні прийоми контролю;
 - в) органолептичні, розрахунково-аналітичні і документальні методичні прийоми контролю.
2. Зазначте, з яких частин, згідно із процесуальними нормами, складається постанова про проведення судово-бухгалтерської експертизи:
 - а) описової;
 - б) вступу;
 - в) резолютивної;
 - г) доповнюючої;
 - д) кінцевої;
 - е) деталізованої;
 - є) загальної;
 - ж) дослідної;
 - з) вхідної;
 - и) ухвалювальної;
 - і) постановлюючої.

Завдання

Розташувати наведені види робіт відповідно до стадії судово-бухгалтерського процесу. Відповідь оформити у вигляді таблиці. Види робіт:

- 1) опрацювання методики проведення експертизи;
- 2) виконання конкретних процедур, передбачених методикою дослідження;

- 3) групування і систематизація недоліків;
- 4) допит експерта;
- 5) підбір експертів;
- 6) підбір нормативно-правових актів із досліджуваних питань;
- 7) вивчення експертом-бухгалтером змісту завдання;
- 8) складання календарного плану-графіку проведення експертизи;
- 9) визначення змісту і повноти матеріалів справи;
- 10) складання завдання на проведення експертизи;
- 11) оцінка висновку експерта;
- 12) розроблення пропозицій з профілактики виявлених недоліків.

Назва стадії судово-бухгалтерської експертизи	Вид роботи
Підготовча стадія	
Організаційно-методична стадія	
Дослідна стадія	
Стадія узагальнення оцінки і реалізації результатів	

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3

Завдання 1

Контрольні питання

1. Поняття економічної інформації.
2. Етапи стадії узагальнення, оцінки та реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Зазначте спосіб перевірки, у ході якої відбувається зіставлення документів за однією операцією різних організацій:
 - а) аналітична перевірка;
 - б) взаємний контроль;
 - в) зустрічна перевірка.
2. Зазначте, в якій частині вказується назва додаткової чи повторної експертизи:
 - а) у вступній;
 - б) у дослідній;
 - в) у висновку дослідження;
 - г) у результативній;
 - д) не вказується.

Завдання 2

Контрольні питання

1. Класифікація інформаційного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи.
2. Методика складання висновку експерта-бухгалтера. Вимоги до висновку експерта-бухгалтера.

Тести

1. Усі документи, з якими працює експерт, поділяються на такі дві категорії:
 - а) правові та неправові;
 - б) правильні та неправильні;
 - в) доказові та недоказові;
 - г) регулюючі та нерегулюючі;
 - д) доброякісні та недоброякісні.
2. Зазначте, в якій частині вказуються результати, що впливають з дослідження:
 - а) у вступній;
 - б) у дослідній;
 - в) у результативній;
 - г) у висновку дослідження.

Завдання 3

Контрольні питання

1. Реалізація висновку експерта-бухгалтера в судовому процесі.
2. Використання бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів. Вимоги до формування документів. Класифікація документів.

Тести

1. Носії інформації поділяються на:
 - а) документи і таблиці;
 - б) графіки і схеми;
 - в) розпорядчі документи;
 - г) розпорядчо-виправдувальні документи;
 - д) звітні документи;
 - е) первинні документи і облікові регістри;
 - є) планово-нормативні документи;
 - ж) дискретні носії інформації;
 - з) фактографічну інформацію;
 - и) аналітичні і синтетичні облікові регістри.

2. Зазначте, в якій частині відтворюється весь процес експертного дослідження:
 - а) у вступній;
 - б) у дослідній;
 - в) у результативній;
 - г) у висновку дослідження.

Завдання 4

Контрольні питання

1. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим та адвокатом.
2. Організація технічного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Економічна інформація – це:
 - а) повідомлення про господарські операції;
 - б) повідомлення про об'єкти експертизи;
 - в) сукупність реквізитів;
 - г) реквізити-ознаки;
 - д) синтактика, семантика, прагматика;
 - е) реквізити-підстави;
 - є) сукупність документів про виробничо-фінансову діяльність;
 - ж) економічні показники.
2. Додаткова експертиза призначається у випадку, якщо:
 - а) висновок експерта-бухгалтера є недостатньо повним, конкретним і об'єктивним;
 - б) експертом допущено ряд помилок у застосуванні методичних прийомів експертного дослідження;
 - в) порушені процесуальні правила проведення експертизи;
 - г) виявлено нові джерела фактографічної інформації, що стосується певних обставин розслідуваної справи;
 - д) є суперечливості висновків кількох експертів, врегулювати які не вдалося.

Завдання 5

Контрольні питання

1. Господарська операція в контролі, ревізії, експертизі.
2. Структура і зміст висновку експерта-бухгалтера.

Тести

1. Оцінка якості висновку експерта-бухгалтера адвокатом передбачає наступні стадії:
 - а) вступну;
 - б) попередню;
 - в) дослідну;
 - г) заключну;
 - д) результативну.
2. Зміст економічної інформації характеризується такими критеріями:
 - а) синтактикою;
 - б) семантикою;
 - в) прагматикою.

Завдання 6

Контрольні питання

1. Поняття інвентаризації. Використання матеріалів інвентаризації при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів в економіці.
2. Основні підстави для призначення додаткової та повторної судово-бухгалтерської експертизи.

Тести

1. Економічну інформацію поділяють на:
 - а) первинну і повторну;
 - б) постійну і змінну;
 - в) розпорядчу та директивну;
 - г) поточну та прогнозну;
 - д) нову та релевантну;
 - е) достовірну і недостовірну;
 - є) доказову і недоказову;
 - ж) звітну і планову;
 - з) договірну і фактографічну.
2. Стадія узагальнення оцінки та реалізації судово-бухгалтерської експертизи передбачає такі етапи:
 - а) узагальнення результатів;
 - б) групування результатів;
 - в) складання експертного висновку;
 - г) реалізація результатів;
 - д) систематизація результатів;

Тести

1. Об'єктами експертного дослідження запасів є:
 - а) реальність відображення в балансі;
 - б) достовірність оцінки;
 - в) надходження, використання, вибуття та достовірність їх відображення в балансі;
 - г) немає правильних відповідей;
 - д) усі відповіді правильні.
2. Зазначте, які з наведених документів необхідні під час проведення судово-бухгалтерської експертизи основних засобів:
 - а) акт приймання-передавання;
 - б) акти вводу в експлуатацію;
 - в) акти інвентаризації;
 - г) накладні;
 - д) товарно-транспортні накладні;
 - е) інвентарна картка;
 - є) договір постачання матеріальних цінностей;
 - ж) розрахунково-платіжні документи.
3. Зазначте, які з наведених порушень характерні для операцій з грошовими коштами:
 - а) привласнення готівкових грошей, отриманих за чековою книжкою;
 - б) нестача та псування матеріальних цінностей на виробництві;
 - в) розкрадання грошових коштів, призначених для заробітної плати за допомогою підроблення розрахунково-платіжної відомості;
 - г) випуск та реалізація необлікованої продукції;
 - д) неопробування виручки від реалізації ТМЦ та за надані послуги;
 - е) розкрадання грошових коштів шляхом їх списання без виправдувальних документів.
4. До основних груп необґрунтованих виплат заробітної плати належать:
 - а) виплати, проведені на підставі документів, складених особами, що не мають на це повноважень;
 - б) виплати заробітної плати за допомогою підроблених документів;

- в) повторні виплати заробітної плати тим самим особам;
 - г) неправильний підрахунок у платіжній відомості.
5. Зазначте, які з наведених матеріалів є основними в розслідуванні операцій, пов'язаних з ухиляннями від сплати податків:
- а) первинні документи і облікові реєстри, які підтверджують факти правопорушень з приводу сплати податків;
 - б) акти про перевірку фінансово-господарської діяльності підприємства податковою адміністрацією;
 - в) пояснення осіб, причетних до вчинення корисливих порушень;
 - г) висновок інспектора податкової інспекції про згоду із поясненнями осіб, причетних до вчинення корисливих зловживань, або спростування цих пояснень;
 - д) аудиторський висновок чи звіт;
 - е) акт проведення документальної ревізії;
 - є) всі відповіді правильні.

Завдання

1. Скласти методика дослідження судово-бухгалтерською експертизою окремих видів фінансово-господарських операцій підприємства:
- основних засобів;
 - нематеріальних активів;
 - матеріальних цінностей;
 - готової продукції;
 - незавершеного виробництва;
 - грошових коштів;
 - дебіторської заборгованості покупців;
 - статутного капіталу;
 - прибутку;
 - кредитів банку;
 - розрахунків із заробітної плати;
 - кредиторської заборгованості постачальників.

Для цього треба:

- визначити обсяг необхідної інформації для проведення судово-бухгалтерської експертизи;
- визначити та обґрунтувати обраний метод експертизи;

- скласти перелік основних законодавчих актів та нормативних документів, дотримання яких перевіряється бухгалтером-експертом;
- описати дії, які виконує бухгалтер-експерт;
- документально оформити результати експертизи;
- проаналізувати розроблену методику на основі одержаних результатів експертизи;
- методику оформити у вигляді таблиці.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Бухгалтерська експертиза як складова державного контролю.
2. Організація бухгалтерської експертизи в Україні.
3. Правові підстави призначення і проведення судових експертиз.
4. Класифікація судових експертиз.
5. Особливості призначення бухгалтерської експертизи у справах про адміністративні правопорушення.
6. Особливості призначення бухгалтерської експертизи у господарському провадженні.
7. Особливості призначення бухгалтерської експертизи у цивільному провадженні.
8. Особливості призначення бухгалтерської експертизи при здійсненні виконавчих дій.
9. Предмет бухгалтерської експертизи.
10. Взаємозв'язок бухгалтерської експертизи та ревізії.
11. Об'єкти бухгалтерської експертизи та їх класифікація.
12. Завдання бухгалтерської експертизи.
13. Метод бухгалтерської експертизи та його складові.
14. Використання загальних методичних прийомів у бухгалтерській експертизі.
15. Спеціальні методичні прийоми бухгалтерської експертизи.
16. Процес бухгалтерської експертизи як системне дослідження господарських процесів.
17. Стадії процесу бухгалтерської експертизи.
18. Характеристика підготовчої стадії бухгалтерської експертизи.
19. Характеристика організаційно-методичної стадії бухгалтерської експертизи.
20. Характеристика стадії узагальнення результатів бухгалтерської експертизи.

21. Характеристика стадії реалізації результатів бухгалтерської експертизи.
22. Особливості призначення бухгалтерської експертизи на стадії попереднього розслідування.
23. Регламентація та порядок призначення бухгалтерської експертизи.
24. Постанова про призначення бухгалтерської експертизи та її структура.
25. Планування процесу бухгалтерської експертизи.
26. Об'єкти бухгалтерської експертизи.
27. Джерела інформації при проведенні бухгалтерської експертизи.
28. Бухгалтерська експертиза як науковий метод збирання доказів на стадіях попереднього розслідування та судового розгляду.
29. Процесуально-правовий та фінансово-господарський зміст бухгалтерської експертизи.
30. Основні положення Закону України "Про судову експертизу".
31. Експерт-бухгалтер як суб'єкт експертної діяльності.
32. Права, обов'язки, відповідальність експерта-бухгалтера.
33. Особливості проведення експертиз в умовах ведення бухгалтерського обліку з використанням ПЕОМ.
34. Зміст дослідної стадії експертизи.
35. Процедури бухгалтерської експертизи та їх застосування в експертному дослідженні.
36. Особливості економічної інформації.
37. Поняття господарського обліку.
38. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
39. Використання бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні економічних злочинів.
40. Вимоги до формування документів.
41. Класифікація документів.
42. Первинні облікові документи при проведенні бухгалтерської експертизи.
43. Облікові реєстри при проведенні бухгалтерської експертизи.
44. Зустрічна перевірка при дослідженні документів.
45. Взаємний контроль операцій первинних документів, облікових реєстрів і форм звітності.
46. Поняття інвентаризації та її етапи. Робота інвентаризаційної комісії.

47. Загальна характеристика облікового процесу на підприємствах.
48. Класифікація господарських засобів та джерел їх формування.
49. Бухгалтерський баланс, його зміст та будова.
50. Значення балансу в забезпеченні інформації, необхідної для контролю.
51. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення та будова.
52. Форми фінансової звітності при проведенні бухгалтерської експертизи.
53. Складання переліку матеріалів, що надсилаються на дослідження експерту-бухгалтеру.
54. Вимоги до експертного дослідження.
55. Види аналізу господарської діяльності.
56. Методи дослідження облікових даних.
57. Бухгалтерська експертиза достовірності бухгалтерського обліку.
58. Основні положення Інструкції про призначення та проведення судових експертиз.
59. Основні положення Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз.
60. Види доказів, які використовуються при розслідуванні економічних правопорушень.
61. Порядок використання експертами-бухгалтерами свідчень обвинувачених та свідків.
62. Форми використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні господарських правопорушень.
63. Законодавче регулювання підприємницької діяльності.
64. Експертне дослідження операцій з коштами в касах і на рахунках у банках.
65. Експертне дослідження операцій з нематеріальними активами.
66. Експертне дослідження операцій з виробничими запасами.
67. Експертне дослідження операцій з оплати праці і обов'язковими відрахуваннями на соціальні заходи.
68. Експертне дослідження операцій з витратами на виробництво та витратами на управління.
69. Експертне дослідження операцій з готовою продукцією та її реалізацією.
70. Експертне дослідження операцій з доходами та фінансовими результатами.
71. Експертне дослідження операцій з дебіторської заборгованості.

72. Експертне дослідження операцій із зобов'язань та забезпечень.
73. Експертне дослідження операцій з оподаткування.
74. Експертне дослідження операцій з прибутком та його використан-ням.
75. Експертне дослідження операцій з власним капіталом.
76. Експертне дослідження формування бухгалтерської фінансової звітності.
77. Експертне дослідження операцій з інвестування.
78. Експертне дослідження операцій з цінними паперами.
79. Експертне дослідження кредитних операцій.
80. Експертне дослідження орендних операцій.
81. Ревізія за завданням і вимогою правоохоронних органів, її відмін-ність від планової ревізії.
82. Методика складання висновку експерта-бухгалтера.
83. Вимоги до висновку експерта-бухгалтера.
84. Структура і зміст висновку експерта-бухгалтера.
85. Висновок експерта-бухгалтера як доказ.
86. Висновок експерта-бухгалтера як процесуальний документ.
87. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим та адвокатом.
88. Додаткова та повторна бухгалтерська експертиза.
89. Реалізація висновку експерта-бухгалтера в судовому процесі.
90. Експертна профілактика правопорушень у сфері економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Білуха М. Т.* Бухгалтерська експертиза. — К.: Вища шк., 1992.
1. *Білуха М. Т.* Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. — К.: Воля, 2004. — 656 с.
2. *Білуха М.* Судово-бухгалтерська експертиза та її функції у май-нових правідносинах / М. Білуха, Т. Микитенко // Бухгал-терський облік і аудит. — 2004. — № 3. — С. 62–65.
3. *Бодюк А. В.* Методологічні й нормативно-правові аспекти ауди-ту підприємницької діяльності: Монографія. — К.: Кондор, 2005. — 356 с.
4. *Глібко В. М.* Судова бухгалтерія: Підручник / В. М. Глібко, О. П. Бушан. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 224 с.

5. *Головченко Л.* Правове регулювання судової експертизи // *Право України.* — 2003. — № 12. — С. 100.
6. *Камлик М. І.* Особливості обліку і використання обліково-бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у галузях економіки. // *Судова бухгалтерія.* — К.: Синтез, 1995. — 256 с.
7. *Камлик М. І.* Судова бухгалтерія. — К.: Атіка, 2003.
8. *Коньшев Г. А.* Правовые аспекты проведения экспертизы по экономическому анализу субъектов // *Митна справа.* — 2004. — № 2. — С. 46–48.
9. *Лазуренко В. И., Волошин А. Г.* Аудит, ревизия, судебно-бухгалтерская экспертиза в работе контролирующих органов. — Донецк: ООО “Лебедь”, 2000.
10. *Мумінова-Савіна Г. Г.* Судово-бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003. — 202 с.
11. *Мумінова-Савіна Г. Г.* Судово-бухгалтерська експертиза. Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.
12. *Панченко І. А.* Судово-бухгалтерська експертиза: поняття, предмет, об’єкт // *Вісн. Житомир. держ. технолог. ун-ту.* — 2004. — № 1(27). — С. 157–167.
13. *Рудницький В. С.* Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорний конспект): Навч. посіб./ В. С. Рудницький, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.
14. *Судебно-бухгалтерская экспертиза: Учеб. пособие/ В. Д. Паникаров, И. В. Ялдин, М. В. Стаматина, Ж. О. Андрейченко* — Одесса: Арсис, 2002. — 240 с.
15. *Сімакова-Ефремян* Проблеми судово-експертної діяльності в нормах чинного законодавства України // *Право України.* — 2004. — № 6. — С. 99.
16. *Судебно-бухгалтерская экспертиза / Под ред. В. Д. Поникарова.* — Харьков: Арсис, 2002.

Додаткова

17. *Конституція України* // Уряд. кур’єр. — 1996.
18. *Цивільний кодекс України.* — К.: Влад і влада, 1997.
19. *Цивільно-процесуальний кодекс України.* — К.: Школа, 2002.
20. *Господарсько-процесуальний кодекс України.* — К.: Школа, 2002.

21. *Господарський кодекс України* — К.: Школа, 2003.
22. *Кримінальний кодекс України* від 05.04.01.
23. *Кримінально-процесуальний кодекс України*. — К.: Школа, 2002.
24. *Митний кодекс України* від 11.07.02.
25. *Кодекс законів про працю України*.
26. *Закон України “Про державну податкову службу в Україні”* від 05.02.98 № 83/98-ВР.
27. *Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”* від 16.07.99 № 996-XIV.
28. *Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність”* від 05.02.92 № 2097-XII із подальшими змін. і допов.
29. *Закон України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами”* від 21.12.2000 № 2181-III.
30. *Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”* від 28.12.94 № 334/94-ВР (у ред. Закону України від 22.05.97 № 283/97-ВР).
31. *Закон України “Про податок на додану вартість”* від 03.04.97 № 168/97-ВР.
32. *Закон України “Про оплату праці”* від 19.10.2000 № 2056-III.
33. *Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”* від 23.09.94 № 185/94-ВР.
34. *Закон України “Про судову експертизу”* від 25.02.94 № 4038-XII.
35. *Закон України “Про акцизний збір”* від 18.12.91.
36. *Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про зайнятість населення”* від 21.07.97 № 665/97-ВР.
37. *Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”* від 30.10.96 № 448/96-ВР.
38. *Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, яке спричинило втрату непрацездатності”* // Уряд. кур’єр. — 1999. — 17 листоп.
39. *Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”* // Уряд. кур’єр. — 2000. — 19 квіт.
40. *Закон України “Про податок з доходів фізичних осіб”* від 22.05.03 № 889-IV із змінами від 27.11.03.

41. *Указ* Президента “Про облік прав власності на іменні цінні папери і депозитарну діяльність” від 25.05.94 № 247/94.
42. *Порядок* подання фінансової звітності: Затв. постановою КМУ від 28.02.2000 № 419 // Бух. облік і аудит. — 2000. — № 3. — С. 49–50.
43. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від 26.09.01 № 1266.
44. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей” від 22.01.96 року № 116.
45. *План* рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємців та організацій: Затв. наказом МФУ від 30.11.99 № 291.
46. *План* рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій суб’єктів малого підприємництва: Затв. наказом МФУ від 19.04.01 № 186.
47. *Положення* про бухгалтерський облік операцій в іноземній валюті: Затв. наказом Мінфіну України від 14.02.96 № 29 із подальшими змін. і допов.
48. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку: Накази Мінфіну, 1999–2002 роки.
49. *Інструкція* про порядок застосування та стягнення штрафних фінансових санкцій органами державної податкової служби: Затв. наказом Державної податкової адміністрації України від 17.03.01 № 110.
50. *Інструкція* про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз: Затв. наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 53/5.
51. *Постанова* правління НБ України від 19.02.01 № 72 “Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті України.”
52. *Наказ* Головного управління Державного казначейства України, Міністерства фінансів України від 30.10.98 № 90 “Про затвердження Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріаль-

- них активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та інших статей балансу”.
53. *Білуха М. Т.* Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: Підручник. — К.: ПП “Влад і Влада”, 1996. — 20 с.
 54. *Завгородній В. П.* Налоги и налоговый контроль в Украине. — К.: А.С.К., 2001.
 55. *Завгородній В. П.* Бухгалтерський учет в Украине. — К.: А.С.К., 2002.
 56. *Кредитна система України і банківські технології:* Навч. посіб. / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. В. Сала. — Львів: ЛБІ НБУ, 2002.
 57. *Петрик О. А.* Аудит: методологія і організація: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 260 с.
 58. *Пилипенко І. І., Жук О. П.* Цінні папери в Україні: Навч. посіб. — К.: Держкомстат, 2001. — 305 с.
 59. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський та фінансовий облік на підприємствах України. — К.: А.С.К., 2002.
 60. *Бухгалтерський облік у галузях економіки* / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Матюха, В. М. Базась. — К.: МАУП, 2005. — 968 с.
 61. *Базась М. Ф.* Методика і організація фінансового контролю. — К.: МАУП, 2004. — 446 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Бухгалтерська експертиза”	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Бухгалтерська експертиза”	7
Вказівки до виконання контрольної роботи	11
Завдання для контрольної роботи	13
Вказівки до написання реферату.....	17
Теми рефератів.....	18
Теми курсової роботи.....	21
Завдання для самостійної роботи студентів.....	22
Питання для самоконтролю	40
Список літератури	43

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Везеренко</i>
Редактор	<i>С. Г. Рогузько</i>
Комп’ютерне верстання	<i>М. М. Соколовська</i>

Зам. № ВКЦ-3254
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП